7/10845, 10846, 10847

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00.2608 12/12/**2005**
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 28.11.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-16240 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Adana Milletvekili Sayın N.Gaye ERBATUR, Hatay Milletvekili Sayın Zübeyir AMBER ve İzmir Milletvekili Sayın Canan ARITMAN'a ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:
Gereği :
- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 3 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :
- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 3 Yazı

7/10845.
10846
10847

7/10846

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.N.GAYE ERBATUR'UN
7/10846 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR

Türkiye'de çalışma çağındaki kadın nüfusun % 24.3'ü çalışmakta, bu oranla Türkiye, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma örgütü (OECD) ülkeleri içinde son sırada yer almaktadır. OECD ülkelerinde bu oranın ortalama olarak % 56 olduğu göz önüne alındığında bu oranın ne kadar düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

SORU 1:

Bu oranın diğer ülkelere oranla bu kadar düşük olmasının nedenleri nelerdir?

CEVAP 1:

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

İstatistikler kadınların işgücüne katılım oranlarında yıllar itibariyle azalma olduğunu göstermektedir. 1990 yılında kırsal kesimde yaşayan kadınların %52'si istihdama katılırken, bu oran 2004 yılında %30,9'a düşmüştür. Bu oran kentsel yerleşim yerlerinde pek bir değişim göstermeyerek %17.1 olmuştur.

2004 yılı verilerine göre, Türkiye genelinde erkeklerin %71.9'u, kadınların ise %25'i işgücüne katılmaktadır.

Tablo :Yıllar İtibariyle Türkiye Genelinde Sektörlerde Çalışan Kadın Oranı

Sektör	1955-1965	1970-1980	1990-1995	2004
Tarım	%95	%86	%77	%53.1
Sanayi	%2.5	%5	%8	%13.4
Hizmetler	%2	%8	%13	%26.3

DİE Verileri

Türkiye'de kadınların büyük çoğunluğu tarımda, ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Kırsal kesimdeki işgücünün tarım dışı alanlara yönlendirilmesi amaçlı izlenen politikaların etkisiyle yaşanan göç sonucu tarımda ücretsiz aile işçisi olan kadınlar kentte istihdam dışı kalmışlardır. İzlenen politikalarla tarım sektöründe azalma, sanayi ve hizmetler sektöründe ise, artış hedeflenmiş ancak, yıllar itibariyle tarım sektöründe çalışan kadın sayısında azalma olurken, sanayi ve hizmetler sektöründe aynı oranda artış gözlenmemiştir.

Kadın işgücüne sektörler bazında bakıldığında; 1955-1965 yıllarında tarımda istihdam edilen kadın oranı %95 iken, 2004 yılında bu oran %53.1'e düşmüştür. Sanayi sektöründe ise 1955-1965 yıllarında %2.5 iken 2004 yıllı verilerine bakıldığında %13.4'e yükselmiştir. Yine, 1955-1965 yıllarında hizmetler sektöründe % 2 olan kadın istihdam oranı 2004 yılında % 26'ya yükselmiştir.

Kadının iş gücü piyasasına katılımın düşük olmasının nedenlerini şöyle özetlemek mümkündür.

a) Ailelerin var olan kısıtlı imkanlarını erkek çocuk lehine kullanması ile başlayan kadının dezavantajı, eğitim kademeleri yükseldikçe artmaktadır. İşgücü piyasasının gerektirdiği özelliklere sahip olmayan kadınların rekabet etme şartları oluşamamaktadır.
b) Kadınların ev ve iş yaşamlarına uyumlaştıracak mekanizmalar bulunmamaktadır. Kadın çalışma yaşamının getirdiği ağır koşullar kadar ev içi işler, çocuk bakımı varsa yaşlı ve hasta bakımı gibi görevleri de yerine getirmek zorunda kalmaktadır.Bu da kadın istihdamını olumsuz etkileyen faktörlerden birisidir.
c) İç göçler sonucu tarım kesiminde üretimin içinde faal olarak bulunan kadınların, kente göç ile eğitimsizlik, niteliksiz işgücü ve geleneksel yaklaşım ile üretim alanının dışında kalması, kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemektedir.
d) Eş ve aile büyükleri çeşitli nedenlerle kadının çalışmasına izin vermemektedir.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadınların işgücüne katılımı, sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir unsuru olarak kabul edilmektedir. Ancak, cinsiyete göre işgücüne katılma oranlarına bakıldığında kadınların erkeklerin çok gerisinde olduğu görülmektedir. Halen yüzde 25,4 olan kadınların işgücüne düşük katılma oranı kentlerdeki işgücüne katılımın son derece sınırlı kalmasından kaynaklanmaktadır. Kanunlardaki eşitlikçi yapıya rağmen, kadının niteliksel gelişimini ve işgücü piyasasına girişini sağlayacak gerekli mekanizmaların oluşamaması kadınların işgücüne katılım oranının düşük olmasında ki en önemli nedenlerden biridir. Türkiye'de kadın istihdamı temel sorun alanlarından biri olarak varlığını sürdürmektedir. Kadınların işgücüne katılma oranı 1990'da % 34,1 civarındayken, 2002 yılında % 26,9, 2004 yılı için % 25,4'tür.

Kadınların istihdam alanındaki sorunları özetle şunlardır:

- Kadınların eğitim düzeyi arttıkça, işgücüne katılım olanakları artmaktadır. Ancak, halen eğitimin her kademesinde kadınlar için bir eşitsizlik söz konusudur. Bu eşitsizliğin gelecekte giderilmesi ümit edilse bile, kadın emeğine vasıf kazandırabilmek için örgün eğitim yanında bilgi ve beceri geliştirmeye yönelik yaygın eğitime de ihtiyaç vardır.
- Kadınların hem çalışma yaşamına girmesi, hem de girdikten sonra işte devamları konusunda yasalarda cinsiyete dayalı ayrımcılık söz konusu değildir. 2003 yılında yürürlüğe giren Yeni İş Kanunu'nda aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılamayacağı hükmedilmektedir. Ancak belli iş ve mesleklerin kadınlara uygun işler olarak toplumsal kabul görmemesi, görev dağılımında adil davranılmaması, ekonomik kriz dönemlerinde önce kadınların işten çıkarılması, özellikle kayıt dışı sektörde ücretlerin düşük tutulması gibi bazı ayrımcılık örnekleriyle karşılaşılmaktadır.
- İş piyasasında iş ve mesleklerin "kadın işleri" ve "erkek işleri" olarak ayrışıp toplumsal kabul görmesinden dolayı, kadınlar ancak geleneksel kadın mesleklerinde yoğunlaşmakta, daha düşük statülü ve ücretli işlerde çalışmaya razı olmaktadırlar. Bu işler süreli ve geçici çalışmayı, sosyal güvencesizliği beraberinde getirmektedir.
- Kadın işgücü ucuz emek olarak emek-yoğun iş kolları olan tekstil, gıda, hazır giyim, tütün gibi sanayi dallarında yoğunlaşmıştır. Ancak, tarım sektörü ile karşılaştırıldığında bu sektörlerdeki kadın işgücü oranı düşüktür.
- Tarım sektöründeki kadınlar, çoğunlukla ücretsiz aile işçisi konumunda olmaları, gelir elde etmemeleri, gelir azlığı nedenleriyle, yasal bir engel olmamasına rağmen sosyal güvenlik kapsamına büyük ölçüde girememektedirler.

- Türkiye'de üç farklı sosyal güvenlik kuruluşu bulunmaktadır. İşçi statüsünde çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna (SSK), memur statüsünde çalışanlar Emekli Sandığına, bağımsız çalışanlar ise BAĞ-KUR kapsamında yer alabilmektedirler. Ancak bir işyerinde çalışmasına rağmen sigortalı olmayan çok sayıda kadın vardır. Ev kadınlarına isteğe bağlı sigortalılık imkanı sağlayan Bağ-Kur uygulaması primlerin yüksekliği, prim ödemede eşe bağımlı olma ve yeterli bilgi sahibi olmama gibi nedenlerle sınırlı kalmaktadır.
- Çalışma yaşamına girebilen kadınların çalışma yaşamlarını kısa bir dönemde bitirmesi ve/veya kariyerde yükselme doğrultusunda tüm potansiyelini ortaya koyamamasının temel nedeni, ev ve iş yaşamını uzlaştırma konusunda yaşadıkları sorunlardır. Kadın aile yaşamında çocuk bakımı yaşlı ve hasta bakımı gibi yükümlülükleri kocası ile ve/veya devletle paylaşmak durumundadır. Ancak ülkemizde kreş gündüz bakımevi gibi sosyal destek kurumları tüm çabalara karşın yeterli sayıya ulaşamamıştır.

SORU 2:

Kadınların çalışma hayatına dahil edilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

CEVAP 2:

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kurumumuzda Kadınların çalışma hayatına dahil edilmesi için sosyo-ekonomik düzeyi düşük bölgelerde açılan Toplum Merkezleri ile Kadın Konukevlerinde mesleki çalışmalar yapılmaktadır.

Toplum merkezlerinde , yoksulluktan ve hızlı kentleşmeden en çok etkilenen ve toplumun bu gününü ve yarınını etkileme gücüne sahip olan çocuk , genç ve kadınlar öncelikli hizmet grubudur.

Kadın istihdamına yönelik hizmetlerimiz, kadınlarımız da bilgi, beceri , anlayış , tutum ve davranış değişikliği yaratarak özgüven kazanmaları yolu ile çalışma hayatına katılımlarının kolaylaştırılması ve çalışma hayatına hazırlanmasının sağlanmasına yönelik olup, bu çalışmalar kapsamında;

- Ev Kadınını Destekleme Projesi
- Evde Çocuk Bakıcılığı Projesi
- Evde Yaşlı Bakıcılığı Projesi

Kadının el emeğinin değerlendirilmesine ve meslek edindirilmesine yönelik kurslar (biçki, dikiş, nakış, mefruşat, ev aksesuarı, kırkyama, tel kırma, dantel anglez, boyama, seramik, mis sabun üretimi eğitimi, yiyecek yapma ve saklama, yaşlı ve hasta bakıcısı yetiştirme, halıcılık, kuaförlük, bilgisayar kursu, güzellik uzmanlığı vb), Kermes ve Sergiler. vb hizmetler yürütülmektedir.

Kadın Konukevlerinde ise kadınların; daha kolay ve daha iyi işler bulabilmeleri ve sosyo-ekonomik düzeylerinin yükseltilmesine yönelik yaygın eğitim, işgücü eğitimi ve benzeri eğitim olanakları sağlayan kurum ve kuruluşlardan haberdar edilerek yönlendirilmeleri ve gerekli görülen kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği sağlanmaktadır.

Kadın konukevlerinin açılışlarından itibaren yararlanan kadın sayısı 5078, çocuk sayısı ise 3961'e ulaşmıştır. İşe yerleşen kadın sayısı ise 1000' dir.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün kuruluş amacı; ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirmek, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak ve aileye yönelik millî bir politikanın oluşmasına yardımcı olmaktır.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılan "Kadının Ülke Kalkınmasındaki Yeri " adlı araştırmanın sonuçlarına göre, kadınların çalışma hayatına yönelik olumlu gelişmeler gözlenmiştir. 1981 yılında çalışan kadınların problemlerinin, çalışan kadın ve erkekler tarafından nasıl algılandığına ilişkin İzmir yöresinde yapılan bir araştırma, dokuz yıl sonra aynı yörede tekrarlanmış ve elde edilen veriler; çalışanların dokuz yıl öncesine göre daha genç ve eğitimli oldukları, büyük bir bölümünün bekar oldukları, ailelerin çocukları arasında kız-erkek ayrımını daha az yaptıkları, kadınlara eşit ücret ödemeye yönelik bir eğilim olduğu, evlendikten sonra işten ayrılmayı düşünen kadınların oranında azalma olduğu, çalışan kadına sataşma ve rahatsız edilmenin azaldığı, bazı işlerin kadınlar için güç olduğu düşüncesinin azaldığı, kadının aile bütçesine katkı sağlamak için çalışması gerektiği eğilimlerinin arttığı gözlenmiştir.

Günümüzde pek çok evde ailenin ekonomik hayatını devam ettirebilmesi için kadının kazancına ihtiyaç duyulması, özellikle Büyükşehirlerde kadınların giderek daha çok eğitim olanaklarından faydalanması ve istihdama yönelmesine etki etmektedir.

Genel Müdürlüğümüzce daha çok ailelere yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalara katılanlarda daha çok kadınlar olmaktadır. Bu programlardan birisi "Aile Eğitimi" projesidir.Projenin temel amacı; Aile bireylerine çağa uygun, kişisel ve duygusal gelişimlerini olumlu yönde etkileyen bilgi, beceri ve davranış geliştirmelerini sağlamaktır. Aile Okulu Programının amacı, toplumun ailenin önemine dikkatini çekmektir. Aile içi iletişimden çocuk eğitimine kadar uzanan geniş bütünlükte aile üyelerinin gerekli donanımının sağlanması ve aile kurumuna sorunların çözüldüğü temel bir merkez olarak bakılması gerektiğini vurgulamaktır. Proje ile özelde, bilgiye ulaşma imkanı olmayan, kentlerin kenar mahallelerinde oturan düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelere eğitim verilmesi, genelde ise, bütün ailelere imkanlar dahilinde ulaşılması amaçlanmaktadır. Projenin yerel yönetimler ve valiliklerce de uygulanabilmesi için 81 il valiliğine ve tüm belediye başkanlıklarına gönderilmiştir.

Bu projenin uygulanması ile çalışan kadınların aile ilgili sorunlarını çözme becerisi kazanması kadar, bilinçlenen kadınların eğitim ve çalışma talepleri geliştirmeleri de olasıdır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadınların iş yaşamına katılımları ve iş yaşamındaki konumları eğitim durumlarına bağlı olarak başarılı tablolar da sergileyebilmektedir. Bilindiği gibi eğitim, kadının toplumsal yaşamının diğer alanlarına katılımının da temel unsurdur. Ülkemizde, eğitimin her

kademesinde kız çocuklarının okullaşma oranları artmakta olup, bugün yüksek oranda üniversite mezunu kadına sahip bulunmaktayız. Bu paralelde tıp, hukuk, mimarlık gibi alanlarda ve üniversitelerimizde kadınların sayıları giderek artmakta ve önemli başarılara imza atılmaktadır.

Bakanlık olarak öncelikli alanlar arasında kabul ettiğimiz kadın istihdamının önündeki engelleri ortadan kaldırmak ve sorunlara çözüm üretmek amacıyla yapılan çalışmalar özetle şunlardır:

- AB Müktesebatına Uyum Ulusal Programımızda yer alan taahhütlerimizden biri "Doğum izinleri ve Ebeveyn İzni Müessesinin Tesisi" ile ilgilidir. Kadınların istihdama giriş ve istihdamda kalışlarını çok yakından ilgilendiren çocuk bakımı sorumluluğunun paylaşılması amacıyla Bakanlığım tarafından Kanun Tasarısı hazırlanmıştır. Tasarı ile işçi ve memur olarak çalışan kadınlarımızın ücretsiz doğum izinlerinin anne ve babaların kullanabileceği ebeveyn izni haline getirilmesi, evlat edinme halinde bu izin haklarından yararlanabilmesi amacıyla ülkemizin koşulları ve ilgili AB Direktifleri dikkate alınarak hazırladığımız Kanun Tasarısı TBMM Genel Kurulunun gündemindedir.
- Ülkemizde sosyal politikalar ve istihdam alanında kadın-erkek eşitliği konusunda önemli gelişmeler kaydedilmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızca hazırlanan ve Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren Yeni İş Kanunu eşitlikçi bir yaklaşımla hazırlanmıştır.
- Yeni İş Kanununa bağlı olarak "Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" ile "Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir.
- Personel alımlarında cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasına ilişkin "Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi" konulu 2004/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi 15 Ocak 2004 tarihinde 25347 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının söz konusu Genelgeye uymaları zorunludur.
- Türkiye'nin AB istihdam stratejisine dahil olma çabaları, kadın istihdamının da artırılmasında itici bir role sahiptir. Bilindiği üzere Avrupa İstihdam Stratejisinin 4 boyutundan birisini kadın erkek eşitliği oluşturmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, AB İstihdam Stratejisine dahil olmak üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çerçevede, "İstihdam Durum Raporu" hazırlanmış ve kadınların iş piyasasındaki konumları bu raporda incelenmiştir. Halen Ortak İstihdam Değerlendirme Belgesi üzerinde çalışılmaktadır. Sürecin devamında bir Ulusal Eylem Planı hazırlanacak ve bu Planda kadınların istihdam piyasasındaki pozisyonlarının iyileştirilmesi için gereken önlemlere yer verilecektir.
- Türkiye, Avrupa Birliğinin Cinsiyet Eşitliği Topluluk Programına 2003-2006 dönemi itibariyle katılım sağlamakta ve bu çerçevede duyarlık artırıcı seminerler desteklenmektedir.
- Türkiye'de kadın istihdamının geliştirilmesine yönelik olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve AB Komisyonu işbirliği ile "Aktif İşgücü Programları Projesi" yürütülmektedir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün de Yürütme Komitesinde yer aldığı Projenin hedef gruplarından birisi de kadınlardır. Bu çerçevede kabul edilen 30 adet kadın projesi desteklenmekte olup, böylece kadın istihdamının geliştirilmesine katkıda bulunulacaktır.
- Ayrıca düşük düzeyde olan kadınların işgücüne katılımını artırmak amacıyla; Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve kadın sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen çeşitli çalışmalar ve projelere Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü işbirliği kuruluşu olarak katılmakta ve katkı sağlamaktadır.

- Ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelere ve girişimcilere önemli destek ve katkı sunan KOSGEB'in kadın girişimcileri de benzer hizmetlerle desteklemesi amacıyla, KOSGEB'e bağlı olarak çalışmalarını sürdüren "Girişimciliği Geliştirme Merkezi" tarafından 2006 yılı içerisinde ilki Ankara'da olmak üzere seçilecek illerde "Kadın Girişimcilik Eğitimi" düzenlenmesi hususunda anılan Merkeze bir yazı iletilmiştir.
- Ulusal Programın mevcut içeriğine göre Sosyal Politikalar ve İstihdam başlığı altında 9 yasal düzenlemeye ilişkin uyum çalışmaları sürdürülmektedir.
- Hazırlık çalışmaları sürdürülen 9. Kalkınma Planı çerçevesinde İşgücü Piyasası Özel İhtisas Komisyonu kapsamında kadın istihdamı konusuna özel önem verilmekte, gerek vizyonda toplumsal cinsiyet eşitliğine, gerekse alınacak tedbirler arasında kadın istihdamının artırılması amacıyla tedbirlerin yer almasına vurgu yapılmaktadır.
- Halk Bankası A.Ş Genel Müdürlüğü tarafından "Genç Girişimci Kredisi" başlığı altında ilk kez mal ve hizmet üretimi, serbest meslek yada ticari faaliyete yönelik iş yeri açmak isteyen, elinde yapacağı işle ilgili geçerli bir belgeye veya işle ilgili bilgi ve deneyime sahip 35 yaşını aşmamış erkek ve kadın girişimcilere yönelik bir program uygulanmaktadır. Söz konusu programın kadın girişimciler için ayrı bir başlık altında ele alınması, yeni bir kurumsal düzenlemeyle **kadın girişimciliği departmanı** oluşturulması yönünde anılan Genel Müdürlük nezdinde girişimde bulunulmuştur.

Hükümetimizin gündeminde yer alan istihdamın artırılması ve işsizlik sorunun çözümünü sağlayacak politikaları geliştirmek ve uygulamak ile ilgili kuruluş Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıdır. Tüm toplumsal alanlarda olduğu gibi istihdam alanındaki politika ve programlara toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini yerleştirme konusu Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanına girmektedir. Bir koordinasyon kuruluşu olarak Genel Müdürlük icracı kuruluşlar ile işbirliği içerisinde bu görevini yerine getirmektedir.

SORU 3:

Okuma-yazma bilmeyen yetişkin kadın oranının azaltılması için herhangi bir eğitim programı söz konusu mudur?

CEVAP 3:

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Toplum merkezlerimizde okuma yazma bilmeyen yetişkin kadın oranının azaltılması için; İşlevsel Yetişkin Okur Yazarlık Programı uygulanmaktadır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Genel Müdürlüğümüzce daha çok bilgilendirme, bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

7/10846

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadınların eğitimi Türkiye'nin önemli sorun alanlarından biridir. Türkiye taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve çekincesiz kabul ettiği uluslararası belgelerde (Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı) kadın okur yazarlığını yüzde 100 olarak gerçekleştireceğini taahhüt etmiştir.

2000 yılı itibariyle halen 15 ve yukarı yaşta bulunan kadınların yüzde 21,5'i okur yazar değildir. Okur yazar olmayan kadınlar daha çok ileri yaşlarda bulunmakta ve az gelişmiş bölgelerde yaşamaktadırlar. Bölgeler itibariyle dağılıma bakıldığında en yüksek oranı barındıran bölgenin Güney Doğu Anadolu Bölgesi (Yüzde 46.3), en düşük oranın ise gelişmişlik düzeyi en yüksek olan Marmara Bölgesinde (yüzde 13,1) olduğu gözlenmektedir. Okur-yazar olmayan kadınların oranı Doğu Anadolu Bölgesinde yüzde 38.1, Karadeniz Bölgesinde yüzde 24.9, Akdeniz Bölgesinde yüzde 20.5, Ege Bölgesinde yüzde 17.6, İç Anadolu Bölgesinde yüzde 17.0 düzeyindedir. Yaş grupları itibariyle okur-yazar olmayan kadınların durumuna baktığımızda ise, okuma yazma bilmeyen 15 yaş ve üstü kadınların yüzde 64'ünü, 40 yaş ve üzeri kadınların, yüzde 24'ünü 65 yaş ve üstü kadınların oluşturduğu görülmektedir.

Yaygın eğitim hizmeti veren Halk Eğitim Merkezlerince açılan kurslarda diğer programlar yanısıra okuma yazma kursları da düzenlenmektedir. Bu kurslara ilişkin durum aşağıda gösterilmiştir:

Halk Eğitim Merkezince açılan kurslar(2003)

	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın %
Meslek Kursları	311.473	198.655	510.128	61,1
Sosyo-kültürel kurslar	171.399	141.173	312.572	54,8
Okuma yazma kursları	105.064	67.583	172.647	60,9

Ayrıca kadın sivil toplum kuruluşları tarafından düzenlenen okuma yazma kursları çerçevesinde okuma yazma oranının artırılması amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı